

Obsah

1 Sociologie a psychologie rodiny

<i>(JUDr. et PhDr. Jaroslav Padrnos, CSc.)</i>	9
1.1 Úvodem	9
1.2 Vznik rodiny	11
1.3 Přehled nejzávažnějších sociologických teorií o rodině	15
1.4 Základní struktura rolí v nukleární rodině	17
1.5 Rodina jako sociálně psychologická skupina	18
1.6 K osobnosti partnerů	23
1.7 Osobnostní rysy	25
1.8 Proměny manželského vztahu v čase	27
1.9 Kvalita rodinného a manželského soužití	31
1.10 Ekliktický přístup	35
1.11 Česká rodina devadesátých let 20. století	39
1.11.1 Vývojový trend rodiny v zrcadle společenských proměn	39
1.11.2 Snižování sňatečnosti a změna charakteru partnerského soužití	41
1.11.3 Pokles porodnosti	43
1.11.4 Zvyšování rozvodovosti	45
1.11.5 Pluralita norem	47
1.11.6 Specifika romské komunity	48
1.11.7 Konstituování třídního statutu	48
1.12 Proměna tradičního modelu rodiny	50
1.12.1 Model patriarchální	50
1.12.2 Model egalitářský	51
1.13 Několik slov závěrem	52

2 Vývoj rodinného práva

<i>(JUDr. Renata Veselá, Ph.D. – Doc. JUDr. Karel Schelle, CSc.)</i>	53
2.1 Římskoprávní pojetí manželství a manželského práva	53
2.2 Vliv kanonického práva na pojetí manželství	56
2.3 Středověké pojetí manželského práva	66
2.4 Pokusy o změnu pojetí manželství a rodinného práva	68
2.5 Rodinné právo v rakouském Všeobecném občanském zákoníku	70
2.6 Vývoj rodinného práva v 19. století	72

2.7	Změny v rodinném právu v první Československé republice	75
2.7.1	Přijetí rozlukového zákona	75
2.7.2	Příprava kodifikace rodinného práva	77
2.8	Změny v rodinném právu za Protektorátu Čechy a Morava	83
2.9	Vývoj rodinného práva v letech 1945 – 1963	86
2.9.1	Poválečné změny v rodinném právu	86
2.9.2	Vývoj rodinného práva od roku 1963	95
2.9.3	Vývoj sociálně právní ochrany dětí	99
2.10	Vývoj matrik	104
2.11.	Vývoj rodinného práva v 90. letech	110

3 Současná právní úprava rodinného práva

	<i>(Prof. JUDr. Milana Hrušáková, CSc.)</i>	113
3.1.	Vznik manželství	115
3.1.1	Pojem manželství	115
3.1.2	Souhlasné prohlášení	116
3.1.3	Předodдавkové řízení	117
3.1.4	Občanský sňatek	118
3.1.5	Církevní sňatek	119
3.1.6	Uzavření manželství zástupcem	121
3.1.7	Konzulární sňatek	122
3.1.8	Neplatnost a neexistence manželství	123
3.2	Vztahy mezi manžely	130
3.2.1	Osobní práva a povinnosti manželů	130
3.2.2	Společné jmění manželů	133
3.2.3	Společné bydlení manželů	140
3.2.4	Vzájemná vyživovací povinnost mezi manžely	141
3.3	Zánik manželství	141
3.3.1	Zánik manželství smrtí jednoho z manželů nebo jeho prohlášením za mrtvého	142
3.3.2	Zrušení manželství rozvodem	143
3.3.3	Rozvod manželství s nezletilými dětmi	147
3.3.4	Řízení o rozvod manželství	150
3.3.5	Právní následky zániku manželství	151
3.3.6	Výživné rozvedeného manžela	152
3.4	Určení rodičovství	154
3.4.1	Určení mateřství	154

3.4.2	Určení a popření otcovství	156
3.4.3	Popření otcovství Nejvyšším státním zástupcem	162
3.5	Osvojení	163
3.5.1	Obecně	163
3.5.2	Osoba osvojitele	165
3.5.3	Osoba osvojence	167
3.5.4	Souhlas rodičů s osvojením	168
3.5.5	Preadopční péče	172
3.5.6	Zvláštní podmínky pro nezrušitelné osvojení	173
3.6	Právní úprava vztahů mezi rodiči a dětmi	175
3.6.1	Obecná charakteristika	175
3.6.2	Určení jména a příjmení dítěte	177
3.6.3	Rodičovská zodpovědnost	181
3.6.4	Práva a povinnosti dětí vůči rodičům	193
3.6.5	Vzájemná vyživovací povinnost mezi příbuznými	191
3.7	Vztahy dítěte ke třetím osobám	200
3.7.1	Vztahy dítěte k nevlastnímu rodiči	201
3.7.2	Vztah dítěte k prarodičům	202
3.7.3	Vztah dítěte a sourozenců	202
3.8	Pěstounská péče a svěření dítěte do výchovy jiné fyzické osoby	203
3.8.1	Obecně	203
3.8.2	Osoba pěstouna	204
3.8.3	Vztah pěstouna a dítěte	204
3.8.4	Kolektivní (skupinová) pěstounská péče	205
3.8.5	Hmotné zabezpečení pěstounské péče	206
3.8.6	Dočasná péče (předpěstounská péče)	207
3.8.7	Zánik pěstounské péče	207
3.8.8	Svěření dítěte do výchovy jiné fyzické osoby než rodiče	208
3.9	Poručenství	210
3.9.1	Obecně	210
3.9.2	Osoba poručníka	210
3.9.3	Práva a povinnosti poručníka	212
3.9.4	Zánik poručenství	213
3.10	Opatrovnictví	214
3.11	Intervence státu do vztahů mezi rodiči a dětmi	216
3.11.1	Obecně	216

3.11.2	Výchovná opatření	219
3.11.3	Ústavní a ochranná výchova	220

4 Rozvodové řízení a péče soudu o nezletilé

<i>(JUDr. Dagmar Štefancová)</i>		225
4.1	Rozvod manželství	225
4.1.1	Náležitosti návrhu	226
4.1.2	Rozvod manželství podle § 24a) zákona o rodině	226
4.1.3	Rozvod manželství podle § 24 zákona o rodině	227
4.1.4	Rozvod manželství podle § 24b) zákona o rodině	228
4.2	Řízení o výchově a výživě nezletilých dětí	229
4.3	Řízení upravující styk s dítětem	234
4.4	Omezení nebo zbavení rodičovských práv	234
4.5	Schválení důležitých úkonů nezletilého	235
4.6	Záležitosti nezletilého, o nichž se rodiče nemohou při výkonu rodičovských práv dohodnout	235
4.7	Prodloužení ústavní výchovy a zrušení takového opatření	235
4.8	Řízení o osvojení	237
4.9	Řízení opatrovnické	240
4.10	Řízení o povolení uzavřít manželství	242

5 Trestněprávní ochrana rodiny a mládeže

<i>(JUDr. Zdeněk Sovák)</i>		245
5.1.	Úvod	245
5.2.	Vymezení pojmu dítě	250
5.3.	Charakteristika vybraných nejzávažnějších trestných činů páchaných na dětech a mládeži	251
5.3. 1.	Trestné činy proti rodině a mládeži	251
5.3.2.	Trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti	271
5.3.3.	Trestné činy hrubě narušující občanské soužití	278
5.3.4.	Trestné činy proti životu a zdraví	280
5.3. 5.	Trestné činy obecně nebezpečné	283